

VESNIČKA

ZÁŘÍ 2017

SOS DĚTSKÉ
VESNIČKY

Láskyplný domov pro každé dítě

**VŠECHNO JE
NA DOBRÉ CESTĚ**

SPLNĚNÝ SEN

ÚVODNÍ SLOVO

MILÍ PŘÁTELE,

doufám, že jste si všichni užili léto a na dovolených obnovili svoje síly. Dodnes si vzpomínám na ten slastný pocit

posledního školního dne, kdy se přede mnou otvíraly vytoužené dva měsíce bez školních povinností. Bohužel ne všechny děti mají prázdniny spojené jen s příjemnými prožitky.

V prostějovském SOS Kompasu se denně setkáváme s rodinami, které řeší nějaké problémy. Občasnou pomoc potřebuje v životě každý. Někteří se přitom mohou opřít o širší rodinu, jiní ale takové štěstí nemají. Pak jsme tady

my, abychom podali pomocnou ruku. Pomáháme rodičům, jak být lepšími rodiči, hledat práci, nové bydlení, řešit dluhy, které táhnou rodinu ke dnu, a často se také bohužel setkáváme s rodinami, které už vlastně přestaly rodinami být. Právě to potkalo devítiletou Aničku a její o dva roky mladší sestru Terezku, jejichž příběh kromě jiného najdete uvnitř časopisu.

Poté, co je zákeřná nemoc připravila o maminku, se dívčenkám zhroutil celý svět. Naštěstí našly zázemí u prarodičů. Trvalo ale dlouho, než se tuhle novou a křehkou rodinu podařilo postavit na pevné základy. Ne že by prarodiče neměli tu nejlepší snahu se dobře starat, ale zvládněte v předdůchodovém věku péči o dvě malé holčičky a zařizujte přitom spoustu formalit, které s tím sou-

visejí. Nakonec se ale všechny povinnosti a komplikace podařilo přece jenom vyřešit a teď jsou už obě sestry i finančně zabezpečené.

Loňské léto bez maminky bylo pro všechny moc smutné. Čas je ale milosrdný, vzpomínky na drahou osobu naštěstí zůstávají, i když je třeba jít dál a myslet na budoucnost. Tihle čtyři jsou teď moc rádi, že jsou spolu, a to letošní léto si už užili mnohem radostněji. Všichni jim to moc a moc přejeme, zaslouží si to.

Regina Šverdíková

Regina Šverdíková
vedoucí SOS Kompas Prostějov

Vydavatel: SOS dětské vesničky, z.s., Revoluční 17, 110 00 Praha 1. Vychází čtvrtletně. ISSN 1803-1730.

Redakce: Jana Pěchová, Milan Palán. Grafická úprava: Martin Málek.

Uzávěrka: 15. 8. 2017. Náklad: 11 600 ks. Vyrobil: H.R.G. spol. s r.o. Výrobní cena: 3,08 Kč.

Jména dospělých osob a dětí, jejichž příběhy vám v časopise přinášíme, jsou z důvodu ochrany soukromí většinou změněna. Ilustrační fotografie, není-li uvedeno jinak, pocházejí z fotobanky SOS dětských vesniček.

VLAKEM ZA DOBRODRUŽSTVÍM A POZNÁNÍM

Děti z Bystřice a z Přerova, navštěvující nízkoprahové centrum SOS Kajuta, se konečně dočkaly dlouho plánovaného výletu skoro na druhý konec republiky. Výprava do SOS dětské vesničky v Karlových Varech se sice neobešla bez malých zádrhelů, nestalo se ale nic, s čím by si výletníci nepamatovali.

Kromě pozitivního dojmu z laskavého přijetí v karlovarské vesničce si děti odvezly plno zážitků z výletu k rozhledně Diana, výšlapu do Svatošských skal nebo návštěvy hradu v Bečově nad Teplou. Velké poděkování patří společnosti České dráhy, a.s., díky jejímuž příspěvku se celý výlet uskutečnil.

AHOOOOJ Z OHŘE

Hned na začátku prázdnin si děti z karlovarské SOS dětské vesničky sbalily lodní pytle a společně vyrazily na vodu. Do připravených raftů naskákal vodácký potěr v Lokti a pětihodinovou nadšenou plavbu s přestávkou na oběd v Dětském ráji u houpacího mostu zakončil přímo v Karlových Varech. Zkušený kapitán i jejich posádka si plavbu jaksepatří užili a už teď se těší na další ročník.

KOLA UDĚLALA DĚTEM VELKOU RADOST

Organizace Kola pro Afriku, která dodává darovaná kola dětem z africké Gambie pro usnadnění jejich cesty do vzdálených škol, se letos rozhodla jednorázově pomoci i českým dětem. Společně s organizací Adra, která k repasovaným kolům připojila psací a výtvarné potřeby, aktovky a v létě tolik potřebné repelenty, přinesla Kola pro Afriku do SOS vesniček i do rodin, kterým poskytujeme preventivní péči, mnoho radosti. Některé děti dostaly kolo za pěkné vysvědčení a jiné se díky laskavým dárcům mohly projet dokonce poprvé. Organizace tak rozsáhlé akce nebyla úplně jednoduchá, o to je naše radost větší. Třeba Lukášek z brněnské SOS dětské vesničky strávil druhou půlku prázdnin víc na kole než obyčejnou chůzí. Nejen za jeho radost mockrát děkujeme.

NA HRADĚ BOUZOVĚ SE ZLATĚ BLÝSKALO

Děti a jejich pěstouni z chvalčovské SOS dětské vesničky se začátkem června zúčastnili sportovně-poznávací akce Běžíme na hrad Bouzov. Malé sportovce čekala dobrodružná cesta s pohádkovými postavkami, prohlídka hradu i regulérní závodění. Z běhu na 1200 metrů si dokonce naše Alenka

odnesla zlatou medaili a prvním místem tak oslavila svoje narozeniny. Velké díky za krásné odpoledne patří především organizátorům akce, kteří vedle finanční podpory naší organizaci poskytují bezplatné startovní a vstupné na hrady všem dětem i dospělým z SOS dětských vesniček.

SOS KOMPAS: VŠECHNO JE NA DOBRÉ CESTĚ

DEVÍTILETÁ ANIČKA ANI JEJÍ O DVA ROKY MLADŠÍ SESTRA TEREZKA TO ZATÍM V ŽIVOTĚ NEMĚLY ZROVNA LEHKÉ. PRVNÍ Z NICH PŘIŠLA O TATÍNKA KRÁTCE PO NAROZENÍ A DRUHÁ TOHO SVÉHO VIDĚLA V ŽIVOTĚ VŠEHOVŠUDY DVAKRÁT. KDYŽ JE PAK ZÁKEŘNÁ NEMOC PŘIPRAVILA TAKÉ O MAMINKU, DĚVČATŮM SE ZHRoutil CELÝ SVĚT. KDOVÍ, JAK BY TO VŠECHNO DOPADLO, NEBYT OBĚTAVÉ PĚČE JEJICH BABIČKY A VČASNÉ POMOCI SOCIÁLNÍCH PRACOVNIC PROSTĚJOVSKÉHO SOS KOMPASU.

„Maminka je už zase v nemocnici, pojď, Aničko, dneska budeš s Terezkou spát u nás,“ babička vzala dívku za ruku a vedla ji chodbou školy do šaten. Terezka už tam na ně čekala.

„Babi, kdy se maminka vrátí domů?“ chtěla vědět Anička. Babička pomáhala druhé vnučce s velkou aktovkou na záda. Už v první třídě mají tolik učebnic, pomyslela si. Dnešní děti to nemají jednoduché. Natož ty moje dvě holčičky. Smutně se na ně podívala.

„To nikdo neví, Aničko,“ odpověděla pomalu.

Aniččina a Terezčina maminka zemřela na druhý den ráno. Na jejich babičku a dědečka definitivně přešla veškerá péče o dívky. Už dříve spolu trávili nějaký čas, ale když se stav jejich maminky začal zhoršovat, byla obě děvčátka u svých prarodičů čím dál tím častěji. Nikdo jiný se postarat nemohl.

TĚŽKÉ OBDOBÍ

Anička svého tatínka ani nestačila poznat, protože zemřel chvíli po jejím narození. Když se narodila Terezka, byl její otec právě ve vězení a svoji dcerku pak viděl všehovšudy dvakrát. O nějakém vztahu se nedalo vůbec mluvit a do budoucna se nepočítalo ani s tím, že by si Terezku případně mohl vzít do péče. Rodina potřebovala pomoc. V dubnu 2016 proto v prostějovském SOS Kompassu zazvonil telefon. „Tady oddělení sociálně-právní ochrany dětí Prostějov,“ ozvalo se z dálky.

„Máme tu případ, se kterým bychom potřebovali pomoct.“ Společně jsme začali rozplétat formální řetězec tak, aby dívky mohly zůstat v péči prarodičů a ti měli finance na jejich zajištění.

Bylo potřeba zajistit právní svěření dívek do péče babičky, požádat o sirotčí důchody i o dávky pěstounské péče, nahlásit změnu opatrovníka na příslušných institucích a mnoho dalšího. Přes jisté komplikace se nakonec podařilo zastavit všechny exekuce a rodina začala dostávat nezbytné příjmy.

CESTA Z KRIZE

Holčičky po smrti maminky potřebovaly také intenzivní podporu. Psycholožka jim postupně pomáhala vyrovnat se se ztrátou blízké osoby a zvyknout si na novou situaci. Přes rozdílné povahy si dívky v sobě navzájem našly spojence a neleh-

kou situaci zvládají velmi dobře. Prarodiče jsou vůči vnučkám velmi obětaví, jsou pro ně vším a snaží se jim poskytnout vše, co potřebují.

Dnes už je finanční situace v rodině stabilizovaná a babička se učí hospodařit s dávkami určenými na potřeby obou dívek (dlouho je pouze šetřila). Všechno postupuje po krocích, například ve škole, zejména v Terezčině třídě, došlo ke stigmatizaci dívky po mamčině smrti a bylo nutné situaci řešit. Dnes chodí děvčata na školní obědy a začínají se taky poohlížet po krouzcích.

NOVÝ ZAČÁTEK

Než se vše v dobré obrátí, bude to ještě nějaký čas trvat. „To nejhorší je ale za námi, díkybohu. A ten běžný kolotoč už nějak zvládáme,“ pronáší s úsměvem babička a povzbudivě se dívá na obě dívky. Všechno je na dobré cestě.

PŘEMÝŠLÍM, JAK POMOCI TAK, ABY TO BYLO VIDĚT

POTKAT ROZENÉHO VYPRÁVĚČE JE JAKO NASEDNOUT DO STROJE ČASU. PŘESNĚ TAK PŮSOBÍ VYPRÁVĚNÍ PANA OLDŘICHA ČEPELKY, KTERÝ NAŠI ORGANIZACI PODPORUJE OD SAMÉHO POČÁTKU. SPOLEČNĚ JSME SI POVÍDALI TŘEBA O ZRODU PRVNÍ TUZEMSKÉ SOS DĚTSKÉ VESNIČKY, O STARTU NA PRAŽSKÉM PŮLMARATONU NEBO O JEHO CELOŽIVOTNÍM TÉMATU, KTERÝM JE POMOC OHROŽENÝM DĚTEM.

Vzpomenete si, kdy jste název SOS dětské vesničky slyšel poprvé?

Někdy v roce 1969 jsem četl článek o SOS dětských vesničkách, které k nám „připutovaly“ z Rakouska. O rok později jsem pomáhal na stavbě první vesničky v Doubí u Karlových Varů. Byli jsme jako studenti na vojenském cvičení, tak proč víkend nevyužít smysluplnou práci.

Kdy jste se s nimi znovu setkal?

Po zrušení sdružení v 70. letech jsem si na opuštěné děti znovu vzpomněl ve svém prvním zaměstnání, někdy po roce 1974, v náhodské textilce TEPNA. Tehdy byl velký nedostatek pracovníků, denně se stovky žen „dovážely“ z Polska. Napadlo mě řešení, které jsme také uskutečnili. Z dětských domovů jsme získávali děvčata, ale také chlapce, do zaučení a někdy i do vyučení v našem podniku. Do přádelen a tkalcoven na Náchodsku. Zřídili jsme pro ně takzvaný dětský domov rodinného typu inspirovaný koncepcí dětských vesniček. Rekonstruovali jsme a vybavili prostory pro skupiny 10 mladistvých, tedy velké byty, u nichž se střídaly tety, a my jim pomáhali do života. Učili jsme je znát peníze, pohybovat se ve světě dospělých, dostávat důvěru a oplácet důvěrou. Dokonce jsme jedné dívce, pochopitelně až v její plnoletosti, vystrojili svatbu.

Pomoc dětem, které postrádají láskyplný domov v rodinném kruhu, je tedy Vaším celoživotním tématem. Co všechno ještě Vaše aktivity v tomhle směru zahrnují?

Kromě občasných finančních darů vesničkám a letošní finanční podpoře babyboxu v Liberci si nejvíc cením akce pro krizová

zařízení jedné nejmenované organizace. Před dvěma lety potřebovaly odvrátit finanční krach a vybojovat své místo na slunci proti Ministerstvu práce a sociálních věcí. Říkal jsem si, jak to udělat opravdu účinně? Finanční příspěvek nestačí. Tak jsem napsal otevřený dopis ministryni Marksově a poskytl jej médiím. Do dopisu jsem napsal, že dávám na jejich podporu svůj starobní důchod a co udělá ona. Důchod jsem samozřejmě poslal a také se brzy ozvala některá média. To všechno přispělo k větší publicitě a pomohlo to získat množství peněz na okamžitou pomoc.

„Držíme všichni spolu, ačkoli nežijeme na jednom místě,“ popisuje svoji rodinu Oldřich Čepelka (první zleva).

Vedle zasilání finančních darů jste vesničky podpořil také koupí startovního čísla v rámci charitativního programu Běž pro dobrou věc. Kdy, kde a jak dlouhou trať jste absolvoval?

V sobotu 1. dubna jsem si společně s tisíci běžci ve svých 69 letech „stříhnul“ slavný Pražský půlmaraton a moc jsem si to užil. Mohl jsem běžet bez charity, anebo to hodně vysoké startovní rozdělit mezi pořadatele a některou užitečnou neziskovku. Mezi desítkami ostatních jsem si zvolil

vás. Manželka k tomu podotkla, že každý měsíc posílá určitou částku rovněž vám, tak jsme si zasoutěžili, kdo dá letos víc. Ale já si to prosím pěkně musel odběhat!

Čeho byste chtěl svými rozličnými aktivitami ve prospěch ohrožených dětí v budoucnosti ještě dosáhnout?

Nemám jednorázový cíl. Prostě neustále sleduji, co se u nás s opuštěnými nebo ohroženými dětmi děje a přemýšlím, jak pomoci tak, aby to bylo vidět. Klidně jdu do bizarností. Začalo to kopáním příkopu, skončilo u půlmaratonu. Vlastně ne. Právě

chodím kvůli Dětskému centru Veská u Pardubic. To poskytuje péči opuštěným a týraným dětem, nezletilým maminkám a handicapovaným dětem. Oborová zdravotní pojišťovna má kampaň Každý krok pomáhá a v ní hlásíte na konto některé neziskovky, kolik jste denně ušli kroků. Dali mi na to krokoměř. Fakt. Já vím, že se v tom může podvádět, nikdo kroky nekontroluje, ale mě baví žít poctivě.

Děkujeme za rozhovor i Vaši podporu!

SOS SLUNÍČKO: SPLNĚNÝ SEN

OSMILETÁ ELIŠKA A JEJÍ TŘI MLADŠÍ SESTRÍČKY ZATÍM VE SVÉM KRÁTKÉM ŽIVOTĚ NEMĚLY PRÁVĚ NA RŮZÍCH USTLÁNO. JEJICH PŘÍBĚH, KTERÝ VÁM PŘINÁŠÍME, JE ALE PĚKNÝM DŮKAZEM TOHO, ŽE KDYŽ PŘIJDE POTŘEBNÁ POMOC VČAS, DAJÍ SE VŠECHNY NESNÁZE RYCHLE A ÚSPĚŠNĚ PŘEKONAT.

Když se osmiletá Eliška a její tři mladší sestřičky dostaly do karlovarského SOS Sluníčka, byly špinavé, zavšivené a velmi pohublé. Známky násilí naštěstí na dětech odhaleny nebyly. Důvodem umístění do zařízení pro děti v okamžité nouzi bylo nejen hrubé zanedbání rodičovské péče, ale i ztráta střechy nad hlavou.

Po pár týdnech strávených v SOS Sluníčku ale všechny holčičky velmi pookřály a s chutí se zapojily do všech možných aktivit. Dva měsíce prázdnin vyplnily hraním zábavných her s kamarády i praktikantky a častými návštěvami blízkého koupaliště. S tetami zase společně vyrážely na zajímavé výlety, užily si bojovou hru a nechyběly ani letní táboračky s opékáním vuřtů.

PO PRÁZDNINÁCH DO ŠKOLY

Vedle letních aktivit se ale Eliška také intenzivně věnovala přípravě na nástup do první třídy. Měla totiž už dva odklady školní docházky, jejichž důvodem byly právě zmiňované nevyhovující domácí podmínky. Možná proto se do školy těšila víc než ostatní a usilovnou pilí veškerý zameškaný čas rychle dohnala.

S Eliščinou maminkou aktuálně intenzivně pracují sociální pracovníce z karlovarského SOS Kompasu. Cíl je jasný: zhodnotit všechny okolnosti a napravit celou komplikovanou situaci tak, aby si mohla všechny svoje holčičky vzít zase co nejdříve zpátky k sobě domů. Pomoc bude přitom třeba nejen s hledáním nového bydlení, ale i s řešením dalších složitých problémů. Potom, co se děti znovu vrátí do domácí péče, se totiž někdy stává, že rodina není dostatečně připravená a situaci opět nezvládne. Děti se pak musejí vrátit zpátky do zařízení, což jim rozhodně neprospívá. V případě Elišky a jejích malých sester se, doufejme, nic takového nestane. Eliška totiž potřebuje to správné a motivující rodinné zázemí, které jí umožní splnit si svůj velký sen: bude slavnou herečkou! Držíme jí všichni palce!

KAMPAŇ OPLAŤ ÚSMĚV VYNESLA PŘES 960 TISÍC Kč

I tento rok s námi značka Orbit zopakovala kampaň Opláť úsměv, ve které věnovala SOS dětským vesničkám 1 % z ceny každého balení žvýkaček, prodaného v období od 8. května do 18. června. Celkem se takto podařilo nashromáždit fantastických 964 641 korun, které poputují na vzdělávání

děti a sociálních pracovníků v oblasti správné péče o chrup. Národní ředitelka SOS dětských vesniček Jindra Šalátová pak v polovině prázdnin převzala symbolický šek s celkovou vybranou částkou. Děkujeme mockrát Orbitu i všem, kteří se tento rok rozhodli opláčet dětské úsměvy s námi!

POPRVÉ NA GOLFU

Správnou koordinaci pohybů, koncentraci a trpělivost – to vše si děti z SOS dětské vesničky ve Chvalčově potrénovaly při minigolfu. Především si ale užily den plný skvělé zábavy. Fakt, že většina dětí byla na minigolfu vůbec poprvé, se na jejich výkonech nijak nepodepsal a některé z 18 jamek tak odehrály s mistrovstvím profesionálních hráčů na první pokus. Za fantastické sportovní výkony se pak všechny zasloužené odměnily báječnou zmrzlinou.

JANSSEN ZAJISTÍ ŠKOLENÍ NAŠICH SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ

Je nám ctí, že se s vámi můžeme podělit o radost z navázání spolupráce se společností Johnson & Johnson. Její dočasná společnost Janssen bude následující tři roky financovat proškolení všech pracovníků přímé péče v projektech SOS dětských vesniček v oblasti práce s dětmi,

kteří prožili rané trauma a potřebují podporu v podobě krizové intervence. Práce s traumatizovanými dětmi je nesmírně náročná po odborné i lidské stránce a příspěvek Janssensu je v rámci společenské odpovědnosti firem skutečně velmi významný. Děkujeme!

V ZÁŘÍ SI PŘIPOMENEME MEZINÁRODNÍ DEN ZÁVĚTÍ

Také letos připadá na 13. září mezinárodní den závětí. Právě v tento den se snaží řada českých i zahraničních neziskových organizací lidem připomínat, že odkázat svůj majetek nebo jeho část dobročinným organizacím je přirozený způsob, jak pokračovat v podpoře dobré věci. „Velmi si vážíme pomoci a důvěry všech, kteří se rozhodli zahrnout naši organizaci do své poslední vůle,“ vysvětluje Jindra Šalátová a dodává: „Takto získané prostředky nám umožňují zajistit lepší budoucnost pro děti, které neměly při svém vstupu do života příliš štěstí. A věřím, že právě tento způsob pomoci je tím nejlepším pokračováním odkazu všech, kteří se na ohrožené děti rozhodli pamatovat také po své smrti.“

SPOLEČNĚ JSME POMOHLI 1027 DĚTEM

Za prvních šest měsíců letošního roku poskytly SOS dětské vesničky pomoc celkem 1027 dětem, což je o čtvrtinu víc než za stejné období loňského roku. Téměř každý nový den tak přinesl naději na lepší budoucnost šesti holkám a klukům, kteří zatím v životě moc štěstí neměli. Další skvělou zprávou je, že náklady v prvním pololetí se podařilo udržet ve zhruba stejné výši, jako v roce 2016. Celkem 43 % procent z těch, kterým jsme od začátku roku poskytli pomocnou ruku, využilo preventivních služeb některého z našich SOS Kompasů, které fungují hned na šesti místech v ČR, včetně Brna a Prahy. Právě pražská pobočka je tento rok prozatím nejvytíženější. Péče sociálních terénních pracovníků pomohla prozatím celkem 147 rodinám. To vše jen díky podpoře našich dárců, za kterou Vám všem patří velký dík!

NAŠIMA OČIMA: S DĚTMI SI MÁME HRÁT, NE SI S NIMI ZAHRÁVAT

DISKUTOVÁNÍ A PROJEDNÁVÁNÍ JISTĚ PATŘÍ K NÁPLNI PRÁCE POLITIKŮ. JAK DLOUHO ALE POTŘEBUJÍ DISKUTOVAT O VĚCÍCH, KTERÉ JSOU JIŽ NĚKOLIK LET ZNÁMÉ A VĚDECKY PROKÁZANÉ? KVŮLI NEUSTÁLÉMU ODKLÁDÁNÍ A NEOCHOTĚ TŘÍ MINISTERSTEV DOHODNOUT SE MÁME ZA SEBOU DALŠÍ VOLEBNÍ OBDOBÍ, KDY SE ZMĚNY V OBLASTI PÉČE O OHROŽENÉ DĚTI NIKAM NEPOHNULY.

Vláda už v roce 2009 schválila Návrh opatření k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti. V roce 2012 pak byla přijata Národní strategie ochrany práv dětí, mezi jejíž cíle patří např. podpora náhradní rodinné péče nebo sjednocení systému. Akční plán na období 2012 až 2015 pak definoval úkoly pro Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), Ministerstvo zdravotnictví i Ministerstvo školství.

Výsledek? Mnoho klíčových cílů, které předpokládaly spolupráci jednotlivých resortů, nebylo splněno. A návazný Akční plán na období 2016–2018 dosud vláda vůbec nepřijala.

Rada vlády pro lidská práva v prosinci 2015 akceptovala podnět požadující sjednocení služeb pro ohrožené děti, omezení umístování nejmenších dětí do ústavů a zajištění dostupnosti služeb pro rodiny a děti. Vláda se tímto podnětem zabývala v březnu 2016, ale schválen byl až v listopadu 2016 s tím, že MPSV do června 2017 předloží vládě plán, jak budou jednotlivé body splněny.

Jedinci znalému vládních procesů bylo už tehdy jasné, že s tímhle termínem je nereálné změny uskutečnit do konce volebního období. Ani tak se plán na

změny dosud nepodařilo vládě předložit. Argument? Zdržení bylo způsobeno potřebou dalšího projednávání s dotčenými resorty.

ČR tak zahodila zřejmě největší šanci na změnu v oblasti péče o ohrožené děti a ochrany jejich práv. Na klíčových ministerstvech totiž seděli lidé, kteří mají v oblastech péče o děti a rodinu letité zkušenosti. I přes to stále prochází kojeneckými ústavů okolo dvou tisíc dětí ročně. Desítky výzkumů o negativním vlivu ústavní péče na malé děti, doporučení mezinárodních institucí či množství vyjádření odborníků nejsou pro politiky dostatečné pro to, aby se pokusili najít společnou řeč.

Kateřina Šlesingerová,
regionální ředitelka pro Prahu

SOS KOMPAS: JOHANKA A KAROLÍNKA

I KDYŽ TO TŘEBA NA PRVNÍ POHLED NENÍ VIDĚT, STÁLE JE MEZI NÁMI DOST TĚCH, PRO KTERÉ LÁSKYPLNÝ A BEZPEČNÝ DOMOV NENÍ VÚBEC ŽÁDNOU SAMOZŘEJMOSTÍ. TO JE TAKÉ PŘÍPAD PANÍ KLÁRY, KTERÁ SI SE SVÝMI DCERKAMI MUSELA PROJÍT MALÝM PEKLEM, ABY DOSÁHLA VYSNĚNÉHO CÍLE – VLASTNÍHO DOMOVA.

„Tatínek je pryč. Ale to nevadí,“ zašeptala Karolínka a přikryla čtyřletou Johanku, která se ze spánku zavrtěla. Před chvílí uslyšela prásknutí dveří a vzdalující se tátův rozčilený hlas. Maminku slyšela z druhé strany pokoje a podle tichých zvuků a siluety maminčiných třesoucích

se ramen poznala, že máma zase pláče. Třeba se táta už nevrátí. To by bylo asi dobře, protože křik a hádky trvaly už příliš dlouho. Však ony si se sestřičkou a maminkou dokáží poradit samy!

Například dneska jim maminka sama přestěhovala postýlku na druhou stranu pokoje, pryč od velké šedivé skvrny na stěně. Prý není zdravé vedle ní spát a maminka říkala, že se možná budou stěhovat z ubytovny úplně pryč. Musí ale ještě něco vyřídit. Karolínka objala jejich jedinou panenku a také usnula.

OBRAT K LEPŠÍMU
Paní Klára, maminka obou holčiček, se skutečně snažila neutěšenou situaci vyřešit. Nebylo to jednoduché, nakonec

se jí ale ve spolupráci s pracovníky pražského SOS Kompassu podařilo získat byt a vyřídit nadační příspěvek na kauci. Rozvod s otcem holčiček nakonec přes velké těžkosti proběhl a paní Klára má stanoveno na holčičky výživné. Situace se rychle začala obracet k lepšímu.

„Maminko, mám ve školce další kamarádku,“ hlásila už ode dveří šatny Johanka. „Hrála si se mnou na písku a Karolínce půjčila svou panenku!“ Chytila maminku za ruku a druhou podala pětileté sestřičce. „Až vyděláš dost penězku v nové práci, tak mi taky takovou koupíš, vid?“ usmála se spokojeně a všechny tři se pomalým krokem vydaly tam, kde není ani křik, ani nepohoda, ani šedivá skvrna na stěně... domů.

ZAJÍMÁ VÁS: NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE VS. PÉČE ÚSTAVNÍ

V TOMTO ČÍSLE NAŠEHO ČASOPISU UZAVŘEME KRÁTKÝ SERIÁL TEXTŮ, JEJICHŽ PROSTŘEDNICTVÍM JSME SE VĚNOVALI RŮZNÝM FORMÁM NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE S DŮRAZEM NA PÉČI PĚSTOUNSKOU, KTERÁ PATŘÍ K HISTORICKÝM ZÁKLADŮM ČINNOSTI SOS DĚTSKÝCH VESNIČEK. TENTOKRÁT SI VYJASNÍME, JAK SI STOJÍ PÉČE V NÁHRADNÍM RODINNÉM PROSTŘEDÍ VŮČI PÉČI ÚSTAVNÍ A JAKÉ JSOU MEZI NIMI ROZDÍLY.

Současná zákonná úprava rozlišuje několik forem péče o dítě, které z nějakého důvodu nemůže vyrůstat ve své biologické rodině. Těmi základními jsou náhradní rodinná péče a péče ústavní. Prvně jmenovaná by měla vzhledem ke své větší vhodnosti pro zdravý vývoj dítěte být vždy první volbou při rozhodování o umístění odebraného dítěte. Až když tato možnost pro konkrétní dítě není, zvažuje se nějaké vhodné ústavní zařízení. Náhradní rodinná péče má ze zákona několik forem. Může jít o pěstounskou péči na přechodnou dobu, o pěstounskou péči dlouhodobou, poručenství, svěření dítěte do péče jiné osoby nebo osvojení.

DOMOV ASPOŇ NAKRÁTKO

Pěstounská péče na přechodnou dobu má zajistit náhradní rodinné prostředí dítěti, které bylo čerstvě odebráno z biologické rodiny (nebo o něj biologická rodina po porodu neprojevila zájem) a u něhož není jasné, jak se dál bude situace vyvíjet. Tento druh péče je poskytován na nezbytně nutnou dobu (maximálně 1 rok), během které se musí rozhodnout o další budoucnosti dítěte. V tomto období by se mělo cíleně pracovat s biologickou rodinou tak, aby došlo k odstranění důvodů, pro něž bylo dítě z rodiny odebráno a to se pak mohlo do rodiny opět vrátit. Pokud se to nepodaří, měla by se hledat varianta dlouhodobé pěstounské péče, případně osvojení.

ŠANCE PRO KAŽDÉ DÍTĚ

Přechodní pěstouni musejí být připraveni intenzivně spolupracovat s biologickou rodinou dítěte. Ačkoliv by si neměli „vy-

Mgr. Cyril Maliňák, regionální ředitel pro Zlínský a Olomoucký kraj

bírat“, které dítě přijmou, mohou předem definovat určité zaměření např. na novorozence, děti předškolního věku či školou povinné děti. Následně pak musejí být připraveni kdykoliv přijmout dítě nabídnuté krajským úřadem. Opakované odmítnutí přijetí dítěte bez nějakého závažného důvodu totiž může být důvodem pro ukončení přechodné pěstounské péče ze strany úřadu. Pěstouni pobírají odměnu pěstouna i v době, kdy o žádné dítě nepečují (v praxi to převážně bývají krátká období, která využívají k odpočinku a dovolené).

ALTERNATIVA JMÉNEM ZDVOP

Alternativní formou péče k pěstounství na přechodnou dobu jsou zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (tzv. ZDVOP). Poskytují ústavní péči dětem, které se z nějakého důvodu nepodařilo umístit do přechodné pěstounské péče. Maximální doba pobytu dětí v tomto zařízení je 6 měsíců.

ÚSTAV RODINU NENAHRADÍ

Pěstounská péče (tzv. dlouhodobá) má zajistit dítěti náhradní rodinné prostředí,

a to po dobu, kdy nemůže vyrůstat ve své rodině. Je ze své podstaty dlouhodobá a měla by umožnit dítěti vyrůstat v náhradní rodině po dobu, kdy je to potřeba, případně až do dospělosti. Není ale trvalým vyřešením situace dítěte, jako např. osvojení, a pěstoun není zákonný zástupce dítěte (stejně jako přechodný pěstoun). V případě, že pomínou důvody pro odebrání dítěte a rodiče požádají o jeho svěření do své péče, pěstounská péče končí. Zrušit ji lze také na žádost pěstouna. Ten musí být v každém případě připraven spolupracovat s biologickou rodinou dítěte.

Alternativou k dlouhodobé pěstounské péči je dětský domov. Základní rozdíl mezi ústavní a pěstounskou péčí je v odlišné přirozenosti prostředí a rozdílné možnosti navazovat běžné rodinné vazby mezi dětmi a pečujícími osobami. Ústavní péče tak dítěti z principu nedokáže nikdy nahradit možnost budování pevných vztahů s rodiči, protože v ústavním zařízení se personál střídá. Stejně tak nedokáže poskytnout přirozené prostředí rodiny s její intimitou, bezpečím a individuálním přístupem, tak potřebným pro vývoj dítěte.

NEPŘEKROČITELNÉ BARIÉRY

Nelze přitom říci, že by personál v ústavních zařízeních pracoval špatně. Jen nemůže překročit mantinely ústavní péče. Ta je pro vývoj dítěte jednoznačně méně vhodná než náhradní rodinná péče. Výsledky srovnávacích studií tak jednoznačně poukazují na lepší schopnost dětí při zařazení se do běžného života a celkově větší úspěšnost náhradní rodinné péče oproti ústavní péči.

LÉPE A LEVNĚJI

Nezanedbatelná je přitom i výrazně nižší finanční náročnost náhradní rodinné péče pro státní rozpočet. Průměrné celkové měsíční náklady státu na jedno dítě v pěstounské péči totiž činí zhruba 16 000 Kč. V případě ústavní péče ale přesahují 40 000 Kč a např. v případě výchovných ústavů dosahují 62 000 Kč měsíčně.

„TATÍNEK
RÁD VARÍ.“

 SOS DĚTSKÉ
VESNICKÝ

Pomáháme dětem v tíživých situacích.
Například když žijí s narkomany.

Vytvořte s námi nešťastným dětem spokojený domov. Zřídte si, prosíme,
ještě dnes trvalý měsíční příkaz na účet 211 757 409 / 0300.

www.sos-vesnicky.cz

Láskyplný domov pro každé dítě

GENERÁLNÍ
PARTNER

HLAVNÍ PARTNEŘI

V ROCE 2016 NAŠI ČINNOST PODPOŘILY TYTO INSTITUCE

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Olomoucký kraj, Ivančice, Nejdek, Zábřeh, Šumperk, Benátky nad Jizerou, NF Albert, Karlovarský kraj, Hlavní město Praha, Karlovy Vary, Přerov, Bystřice pod Hostýnem, Prostějov.